

PO NEJLEPŠÍ CESTĚ

Přátelství s Bohem. — 15.

Jak roztržštěný, neujasněný a neklidný je život mravní bez Boha. Známe mnoho lidí s přirozenou mravností, která jest zbytkem mravnostního vychování křesťanského. Zdají se býti lidmi vyrovnanými, dokonalými, ale, jak mylí toto zdání! Jejich mravnostní život jest jaksi zmechanisován, tolik pak v něm bývá setrvačnosti anebo i jiných proudů. Mnoho lidí jedná dobře v různých ohledech z přirozené vlohy. Jsou přirozeně mírní, nebo dobrotiví nebo stateční a pod. Jiní zase jednájí dobře z vypočítavosti nebo ze strachu. Jak mnohým pak jest mravnostním vodítkem snaha o policejní zachovalost, jak mnohým jest mravnost čistě občanskou hodnotou. Jednájí dobře i šlechetně, ale ty všechny jejich úkony jsou tak osamocené, ojedinělé, jsou bez vnitřní spojitosti.

Jim podobně jednájí i mnozí křesťané. Zdá se jim, že vrcholem duchovního života jest určitý počet ctnostných, hlavně vnějších úkonů. Jejich celý vnitřní život bývá tak rozbit a neucelen, chybí jim tolikrát jednotné, vyšší hledisko.

A přece mají v rukou jednotící prostředek. Předpokládejme, že mají milost posvěcující. Milost posvěcující zažehla v duši veškeré nadpřirozené ctnosti božské, základní a mravní.

Milostí posvěcující byl nám vlit směr nejvyšší, jímž se máme ubírat k dobru nejvyššímu a snažiti se o cíl nejvyšší. Byli jsme určeni přímo pro Boha. Boha poznati a jej jednou obejmouti. Pod tímto zorným úhlem má se pak vyvíjeti celý náš život. Ctnost dává dobře činiti a i toho, jenž dobře činí, činí dobrým dle výměru sv. Tomáše o ctnosti. Každá ctnost má za účel dosažení jistého dobra.

Má něco pozitivního dokázati, anebo má něco odstraniti, co by překáželo rozvinutí dobra v nás. To jest bezprostřední účel každé jednotlivé ctnosti.

Ale, nač jsou veškeré ctnosti, proč máme k nim určité sklony? Proč jest ona celá organisace ctností,

onen velkolepý věnec jejich? Dobro společenské neb jednotlivcovy nejsou dostatečnou odpovědí na onen celý souhrn ctností, na jejich přísné požadavky.

Kdo se blíže zadívá na ctnosti, uvidí, že jedna s druhou souvisí a že jedna jest druhou podmíněna. Jedna druhou potřebuje a všechny se vzájemně doplňují. Doplňují se v nádhernou, velebnou stavbu. Vých a výš stoupá vrchol skupiny ctností. Všechny směřují k dosažení neb ochraně dobra. Mají pak tyto ctnosti utonouti v dobru přirozeném? Anebo tažme se skromněji, mají tyto ctnosti jen kolem člověka se otáčeti anebo mají vyšší účel?

Jestliže rozum náš poznává dobro vyšší, než jsou věci stvořené, jest mu ihned jasno, že, má-li rozum se snažiti po tomto dobru, i vůle za ním musí směřovati. A jsou to právě ctnosti, které usměrňují vůli k dobru. Je-li tedy nám podáno rozumem dobro nejvyšší i vůle musí vzlétati za ním.

To platí již v řádě nadpřirozeném. Co však by se lidský rozum nikdy sám neodvážil hledati, toť skutečnost křesťanství, že my můžeme s tímto dobrem nejvyšším, jež nám rozum přirozený již podává, vejíti ve styk zcela jinak důvěrný a blízký. Milostí jsme dítkami Božími a dědici jeho dobroty a jeho velikosti. Proto se má vůle snažiti po tomto dobru. Proto mají ctnosti naše, jež realisují touhu vůle, vyšší úkol spojití nás s tímto nepochopitelným, nesmírným dobrem.

Láska nadpřirozená spojuje pak člověka s Bohem, proto tato láska nadpřirozená jest zřídlem nového, vyššího mravního snažení, jest pochodní a živícím ohněm celého boje o dobro nejvyšší.

Láska nadpřirozená dává člověku nejvyšší zdokonalení. Připoutává totiž nás způsobem nejdokonalejším k předmětu nejdokonalejšímu, Bůh jest přijat v duši křesťanově organicky a životně. Není v nás Bůh mrtvě, není v nás jako nějaké cizí těleso, jež se nemůže včleniti do naší duše. Bůh učinil nás milostí svou účastny své podstaty a proto můžeme růsti k němu, dle jeho obrazu, dle jeho podobenství. Proto také můžeme růsti jím a dle něho a v něm.

Ono spojení pak nadpřirozené milosti se projevuje láskou, to jest vyjádřením tohoto účastenství na Boží podstatě. Láska nadpřirozená spojuje vědomě duši s Bohem, jde k němu a prokazuje mu činy ono spojení.

Láska spojuje duši naši s Bohem. Zastavme se u tohoto fakta, abychom z něho viděli velikost lásky a způsob, jak žít v duchu této lásky, jak dle ní zaříditi celý svůj duchovní život, aby byl ucelenější a uvědomělejší a tím také plodnější.

Láska nadpřirozená zaručuje smysl a život ostatních ctností.

Máme dojít k Bohu. Proto musíme milovati Boha nadevšechno a celým životem, jenž nám byl dán jen proto, abychom v něm a jím dokazovali Bohu svou lásku, jít k tomuto Bohu. Vše musí se státi prostředkem k dosažení Boha a k prokázání mu naší lásky. Tak nabývají ostatní ctnosti naše smyslu. Láska oživuje a zvedá a povznáší veškeré ctnosti naše.

Není cílem posledním, různých mravních ctností jen dosažení nejbližšího výsledku, řekněme třeba potlačení nemírné touhy po požitcích ve ctnosti zdrženlivosti. Kdo se hlouběji zamyslí, musí si říci, proč jest předepsáno potlačování oné nemírné touhy? Pouhé dosažení onoho výsledku není samo o sobě ještě mravnostním důvodem. Zdraví pak a jiné důvody nemožou dostačiti, neboť jest jasno všem, že dle celého uspořádání člověka a přírody není člověk ani společnost lidská posledním dostačujícím důvodem všeho bytí a dění na zemi.

Jak krásný a vznešený důvod dává tu nauka naše o Lásce nadpřirozené k Bohu. Jsme povoláni k tomu, abychom celým životem spěchali k Bohu a abychom jejíž zde milovali tak, jak to jest zde možné jednomu každému dle jeho darů. Všechny činy naše mají jíti tímto směrem, což právě koná ctnost lásky nadpřirozené. Nadpřirozená láska totiž určuje a vede všechny ostatní ctnosti. Nebo lépe řečeno, má je i uvědoměle vésti a řídit.

Celý náš mravní život má býti řízen láskou. Ctnost-

ný člověk proto jinak jedná v podstatě činu, než člověk bez lásky. Zdržuje se v počtcích tak jako člověk tohoto světa, ale zcela z jiného důvodu. Ne proto, aby si neublížil na zdraví, ne proto, že to snad není sociálním strhnouti na sebe nesmírnou řadu požitků v poměru k ostatním lidem, nýbrž především proto, že mu požitek není posledním cílem proto, že jeho srdce opanoval Láskou nadpřirozenou Bůh. Protože Boha miluje, neodává se slepě radostem a požitkům. Nevidí v nich posledního cíle. Ví, že, kdyby se oddával požitkům střemhlav anebo proti vůli Boží, že by tím urážel Boha, že by dával přednost před ním, dobrem nejvyšším, věci poměrně ubohé a pomíjející, jež může býti jen v určitém měřítku dovolenou posilou nebo odměnou za jiné, vážné povinnosti a oběti.

Člověk v lásce nadpřirozené žijící usměrňuje a vychovává své vášně proto, aby jej nezřízené neodvedly od Boha, jež vroucně přece miluje.

Kdo miluje opravdu Boha, u toho veškeré ctnosti jsou krásně zladěny, u něho jedna ctnost nevzrůstá na úkor druhé, čili u něho žádná ctnost nezvrhá se v opačný výstřelek, v němž ctnost přestává již býti ctností. Spravedlivý jest shovívavý, ale není slabošský, jest energický, ale není krutý a bezohledný. Jeden čin pak vyplývá ze druhého.

Tím dostává se pokroku v duchovním životě velké síly a hybné páky. Musí to ovšem býti láska uvědomělá. Musíme míti na zřeteli svého Boha jako poslední cíl, naše činy musí opravdu k němu směřovati. Potom nadpřirozená láska určuje, co třeba vykonati v daných okolnostech, potom láska vedena k činu hýbe jednotlivé ctnosti, jichž úkon jest právě nutný nebo užitečný a prospěšný pro duševní rozvoj.

Člověk opravdu milující Boha, u něhož jest láska životnou, určuje si, jak se bude v daných bojích a obtížích brániti. Vychovává proto ctnosti obranné, ctnosti, jež mají negativní, to jest zapuzující a odmítající úlohu.

Jaká to má býti láska ?

Plodná a pro duchovní život silná láska je ta, kde člověk celý život opravdu vrhnul na dráhu Boží, kde

se člověk stále a stále táže : Bože, co chceš ode mne, jak mohu ti prokázati svou lásku ?

Musíme se často zpytovat, jak naše láska k Bohu vzrůstá neb zda se umenšuje. Musíme znáti své slabosti, své pokušení, své obtíže. Láska pak hned najde prostředky, hned dá povel, jakým směrem zaříditi boj.

Takováto pak láska jest činorodá, jest velkorysá. Když představí láska rozumu a víře nekonečné dobro, když utvrdí naději očekáváním pevným dobra nejvyššího, pak se již snáze bojuje. Člověk, který prožil vroucně lásku k Bohu, snadněji se dá pohnouti k velkým nadšeným činům. Co nám zde v Čechách právě chybí, jest právě hluboká, činorodá láska k Bohu, jež dovede se odvažovati velkých, krásných věcí pro Boha. Proto jsme tu v Čechách ve všech náboženských podnicích tak malí a malicherní. Proto i náš časopis vedoucí výše, byl přijat i tam, kde by měl býti pochopen, s takovou nedůvěrou. Chtějí míti takovou zbožnost a svatost, která by nebolela, která by mnoho nestála. Neuvědomili si naši katolíci namnoze, co jest Bůh a že ten Bůh nejvyšší má právo na celé lidi a že se mají mu duše oddané zcela dáti a že nemá nikdo práva je zdržovati a je udržovati jen v tom nejnižším, jako nejjistějším. Je to pohodlné. A jisté také. Ano, zajistí nám to zde třeba na věky naši polovičatost, naši ubohost v duchovním životě. Proto nemáme světců, proto nemáme řádů kontemplativních, proto máme jen jeden Karmel, proto se nezmůžeme ani v Praze na ustavičné klanění, o němž se již dlouho jedná a schůzuje. Položme si lásku nadpřirozenou jako cíl, jako cíl nejvyšší, mající ovládnouti celý život, mající dáti život všem ctnostem, dáti jim nového vzruchu, nového vzletu a bude ihned lépe.

A ještě jednu poznámku praktickou z tohoto článku, jenž jest teoretickým jen zpolovic. Když láska řídí všechny naše činy, každý čin pak nabývá nesmírné ceny, každý náš čin nabývá nadpřirozeného posvěcení. Tak i čin ctnosti nejnižší stává se velkolepým démantem, neb je to čin vykonaný z lásky k Bohu a proto je to vlastně úkon lásky nadpřirozené. Pak

nabývá nesmírné ceny nejmenší, nejnepatrnější skutek lásky k bližnímu, drobná sebezapření, krátké povzdechy k Bohu uprostřed práce, uprostřed utrpení.

Je to tak snadné. Stačí žít v milosti Boží, stačí občas vše obětovati Pánu, posvětit jeho láskou a tato královská ctnost vše pozlatí. Vždyť Bůh má na to právo také! Vše nám dal, tolik milostí zasel do naší duše, tolik ctností nám uštědřil. Proto jest jen spravedlivé, když pěstujeme tyto ctnosti, a když je hlavně ožívujeme vznešenou ctností lásky nadpřirozené.

Život v lásce, život, v němž každý úkon a každý tep srdce jása naši lásku k Pánu, jest rychlým, závrtným výstupem k Bohu. Toť ona cestička sv. Terezie Ježíškovy, cesta drobných činů třeba, ale velké lásky, jež všem dává božský život a jež vše zmocňuje na nekonečnou, protože láska tone v Bohu a ten jest nekonečný.

P. Silv. M. Braitto O. P.

NESMRTELNÍ

Přátelství s Bohem. — 16.

Jméno nesmrtelnosti podmaňuje i ty, kteří v ni samu nevěří. Nesmrtelnost svého díla hledá vědomě nebo podvědomě každý. Myslí se ovšem na tak zvaná veliká díla. Nesmrtelnost každého svého díla má zajištěnu duše přátelstvím s Bohem spojená — i tak zvaného nepodařeného díla. Tato stránka přátelství s Bohem by se zdála dopuštěna pro zbytky sobectví v člověku, ale je to skvělá stránka přátelství s Bohem. Působí, že se přítel nemusí tak zoufale stydět pod Přítelem.

Nesmrtelnými nás a naše díla činí *zásluhy u Boha*.

Snad někomu to slovo zní obchodnický. Ale ten pojem a to zařízení není výsledkem počítání, je chloubou a výsadou přátelské lásky. Ten, jenž přišel duším říci, že se nemají nazývati služebně podrobenými, nýbrž přáteli jeho (Jan 15, 15), naznačil tuto záležitost Přátelství, když pravil: „Neskládejte sobě pokladů na zemi, kde rez a mol kazí a kde zloději vykopávají a kradou, ale skládejte sobě poklady v nebi, kdež ani rez ani mol

nekazí a kdež zloději nevykopávají aniž kradou. Neboť kde je poklad tvůj, tam bude i srdce tvé“ (Matouš 6, 19-21). Mezi lidmi zásluha ovšem znamená právo na odplatu za službu byť i vykonanou s nenávisť v duši. Mezi Bohem a člověkem je právo pouze jednostranné, právo Boží. Bůh nemusí platiti, protože všechno naše jest jeho od zárodku až do bohatství úrody.

Avšak Bůh je láska, láska je dávající dobrota. Aby mohl dávat i jeho dary aby nás nebolely, dal nám právo na své dary. Ne právo dělníků a vydělávajících na blahobyť, nýbrž právo dítek v nejhlubším smyslu, dítek - přátel. V tom jest obsažena podstata pojmu zásluhy, jsou totiž požadavkem přátelství s Bohem. „Jsme-li dítkami, jsme i dědici,“ řekl apoštol Pavel (Řím. 8, 17). Bůh nás upravil za vhodné pro Přátelství. Tím nás vyzdvihl do svého rodu. Svými pracemi a obětmi rosteme, stáváme se stále dokonalejšími příslušníky rodu Božího. Protože však tento vzrůst a toto zdokonalování rodové příslušnosti je nad naše síly a výkony, Bůh, aby jednal spravedlivě v důsledcích svých úmyslů, práci, výkony a oběti svých přátel — dítek nenechává osamoceny. Připojuje k nim svou božskou hodnotu a svou moc. A práce, výkony, oběti naše se stávají záslužnými. Ne v první řadě záslužnými štěstí, které blaží člověka, nýbrž záslužnými toho, že Boží výkonnost se spojí s výkonem naším, že Boží výkonnost nás vyšine výše. Čím lepší skutek, tím lepší a vydatnější je spojení Boží výkonnosti s naším výkonem. Tím více se stáváme příslušníky rodu Božího, tím hlubším se stává Přátelství, tím více milujeme. Vlastně, hlavně a napřed nabýváme zásluh proto, abychom směli Boha ještě více a ještě přátelštěji milovati, ještě „božštěji“ žíti.

V tom je krása i velikost katolické nauky o zásluhách, o možnosti a povinnosti sbírání zásluh. Přestává obchodnický povrchní názor na zásluhy jako na mrtvý kapitál, se kterým se jednou shledáme a budeme bohatými, kdežto nyní zůstáváme zatím chudáky. Zásluhy jsou výslednicí a požadavkem živého přátelství. Kdo by chtěl býti Božím přítelem a nevěnoval velikou péči zásluhám svým, velmi by se klamal.

Nás i naše skutky činí zásluhy nesmrtelnými. Ovšem i tak, že na věčném životě bude tím větší blaženost, čím větší jest bohatství zásluh. Ale to jaksi nepřímou, odvozeně. Hlavně jsme zásluhami nesmrtelní proto, že svými skutky záslužnými stále rosteme v lásce k Bohu, jsme stále podobnější, stále bližší jemu, Nesmrtelnému, Věčnému, Nejskvělejšímu.

Theologická spekulace potvrzuje tento rozbor již pouhým vypočítáváním podmínek, které je třeba splniti, aby skutek náš byl záslužným. Souborně vypočítávají šest vlastností člověka, má-li býti záslužným: skutek za pozemského života vykonaný — ve stavu milosti posvěcující — vykonaný svobodně — skutek nezavadný mravně — vykonaný k vůli Bohu — od Boha uznaný.

Šest podmínek záslužnosti dobrého skutku — právě tolik podmínek živé přátelské lásky a práce. Bez přátelství není zásluh. Tím větší zásluhy, čím dokonalejší přátelství. Přátelství pak je tím dokonalejší, čím pronikavěji ukazuje oněch šest vlastností. Neboť přátelství člověka s Bohem je život na zemi, v němž dítě Boží roste v lásce, milující a proto mocným rozmachem vůle odevzdávajíc Bohu, co jemu je milé, protože je to Bohu milé; vzájemnost lásky Boží pak se osvědčuje, vedouc k takovým činům a uznávajíc je za činy hodné pravých a dospívajících dítek Božích.

Obsah dosud naznačených myšlenek je takový: zásluha a láska patří k sobě. V tom slově máme odpověď na dvě otázky, které musí zajímati každou duši, toužící po správném životě s Přítelem: kterými skutky nabýváme zásluh — které skutky jsou nejvíce záslužné?

V první záležitosti bývá leckdy omyl u duší, jež se považují za jaksi výjimečné a odlišné od „obyčejných“ křesťanů. Mají svou „zvláštní“ cestu, svůj zvláštní způsob života, své „nemožnosti“ žíti podle pravidel jako druzí. Třeba se vypěstují v jisté zarputilé idiosynkrasii proti určitým skutkům křesťanského života — i proti svátostem, hlavně proti svátosti pokání. Ti a všichni musí věděti, že jednou podmínkou záslužnosti jest uznání, popřípadě přímé doporučení Bohem. Úkony

ctností, jež poroučí nebo radí evangelium, úkony poslušnosti církvi, úkony svátostí Kristem ustanovených nabýváme zásluh. Kdo by chtěl záslužné skutky míti a těchto by pomíjel — marně by se pachtil po zásluhách. Neboť to je cesta Bohem určená.

Na této cestě pak nalezne duše zásluhy všude kolem, má-li opravdovou lásku. Kdosi napsal o lásce, že je to ctnost vše zasahujícího gesta. Jako lze všechno konati s láskou a z lásky, tak přátelská láska k Bohu obsáhne i nejvšednější úkony a dá jim podmínky záslužnosti. V tom smyslu napsal apoštol Pavel, že milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému (Řím. 8, 28); i nejmenší lidské úkony učiní láska slavnými a nesmrtelnými činy dítek Božích.

Opětně: čím více přátelské lásky k Bohu, tím větší záslužnost. Jsou činy samy o sobě veliké, ale bez lásky jsou bez zásluh, s malou láskou jsou málo záslužné. Jsou činy malé o sobě, snad i s nádechem směřnosti v očích lidí; ale veliká láska je činí nejvíce záslužnými. Proto zděšeně volal svatý Augustin: „Povstávají neučení a uchvacují říši Boží, kdežto my učení zůstáváme v nízkosti.“ Ti neučení celým srdcem pochopili výzvu apoštolskou: „Nade všechno mějte lásku“ (Kolos. 3, 14).

Shromažďujte si poklady v nebi, jichž ani rez nekazí ani zloděj nevykopává, které však jsou pramenem vaší nesmrtelnosti, osobní nesmrtelnosti dítek Božích i nesmrtelnosti všech skutků a činů dítek Božích. Poklady shromažďovati znamená pěstovati přátelství s Bohem. A máme nejen o jednu skvělost Přátelství více, máme též o jednu mocnou pohnutku více, bychom pěstovali Přátelství. Je to život nejradostnější, když víme, že neplytváme myšlenkami a silami na jepičí malichernosti. Je to život stále mocnějšího rozmachu síly a činů, když víme, že konáme skutky nesmrtelné hodnoty a nesmrtelné plodnosti.

P. Em. Soukup, O. P.

KRISTUS SVATÉ TEREZIE

V postranní kapli chrámu kláštera dominik. v Avile mají na oltáři veliký kříž s Kristem, který se nazývá Sto. Cristo de Sta. Teresa de Jesús. V koutě po pravé straně tohoto oltáře je zpovědní okénko, u kterého sv. Terezie klečovala, a před tímto oltářem měla zjevení, o němž vypravuje ve svém životopise.

Chrám sám je skvost, skrytý v klášteře pod městem v dolině, kde asi dříve bývala samota. Šedé zdi, šedá krajina, zevně málo okázalosti a málo útěchy. Zato chrám, když se vejde do nádvoří, zjeví svou vznešenost a vážnost už se strany vchodu. Zbožnost, která jej stavěla, měla pevné základy a tíhu dobrých skutků. Vchod je setmělý jako ve všech španělských kostelích, a zdá se, že tu jest tíž vzduch, který vdechovala svatá Terezie, když sem přicházela z města. Avila jest městem mnoha chrámů a to velice krásných. A přece svatá Terezie vycházela městskou branou, kráčovala v úpalu po zaprášené cestě sem dolů do samoty, cestou téměř bez stromů a bez stínu, a hledala zde cestu k ráji svého srdce. Je třeba představit si ji jako lidskou bytost, jako pannu, která teprve hledá svůj cíl a svou lásku. Vejde branou do přítmi chrámu; hlavní oltář je zdvižen do výše jednoho poschodí a gotické oblouky se nad ním spínají jako ruce v přítmi výšek. Zabočuje k pravé straně k bočnímu oltáři s Ukřižovaným. Tam čeká, klečíc, až uslyší zaskřípnutí zpovědního okénka; tam se modlí po zpovědi. A hledí do té Tváře.

Tělo Ukřižovaného je v zápasu se smrtí nachýleno k pravé straně, poněvadž i rána kopím do srdce je zasazena s pravé strany. Tato rána poněkud zeje, a krev, která z ní spíše prýštila než vytékala, jest již téměř zaschlá. Tvář má výraz spánku po smrtelném zápase, který v ní zanechal vážnost těžkého smutku. A má ta tvář zvláštní těžký majestát, jaký málokdy bývá vidět na obrazech Ukřižovaného. Zde — to jest ukřižovaný Král.

Na těle jsou patrný též krvavé šlehy metlami, které na údech jsou rozděleny poněkud souměrně; umělec

snad nechtěl znázornit všecku hrůzu bičování a mrskáni s naturalistickou drastičností španělských malířů; ponechal svému dílu raději trochu chladné vážnosti, aby smutek ukřižovaného Boha nebyl příliš zastřen podívanou na řádění lidí.

Na tuto podobu tedy hledívala sv. Terezie; lze si skoro přesně vyměřit místo na stupni k oltáři, kde asi klekávala, neboť hledívala do toho obličje a do té rány, kterou asi chtěla viděti celou a přesně jako vchod do svého ráje.

Kristus spí a svatá Terezie hledí na Něho, mluví k Němu. V denním světle jest chrám dosti jasný a zář dne se odráží od těla na kříži i od zdi. A bylo by třeba představit si bytost lidskou, pannu, která přišla z města pokleknout na stupeň před tímto křížem, která hledá lásku a vidí, že svou lásku nemůže dáti nikomu jinému než ukřižovanému Králi, který po boji se smrtí spí na kříži, velebný, přísný a smutný. Představit si to čekání, to ostýchavé šeptání a patření do tváře a do rány v srdci, pak ztichnutí bázně a naslouchání pláči vlastního srdce. A představit si pannu, krajinu, město Avilu s velkými hejny vlaštovek, s vážnými domy, pevnými chrámy a hradbami, s historickou slávou a hlavně s lidskými dětmi. Pannu, jejíž láska je tak nenasytná a ctižádostivá, že nalézá své uspokojení jen v Králi a přece se její duše chvěje bázní před tímto smělým snem.

Když se smráká, vznikající šero zostřuje kontrasty světla a stínu této kaple a této podoby. Spánek Kristův se zdá hlubší, tajemnější. Tma kvílí kolem Něho a ticho je naplněno steskem a pláčem. Kristus usnul ve smrti na kříži, na loži královském. Ještě jest viděti zející ránu v pravé polovině hrudi; krev zaschla. Tmy v chrámu přibývá. Svatá Terezie již neklečí na stupni, již přes tři sta let dlí v slávě nebeské.

Jedním z nejvroucnějších přání svaté Terezie bylo to, aby aspoň jedinou duši mohla zachránit a přivést k spasení. A její láska se vyjadřovala svrchovaně krásným výkladem o poměru lásky k Bohu a lásky k člověku. Láska lidská nemiluje společnosti, chce samo-

tu, je žárlivá. Láska k Bohu však se raduje, vzkvétá a roste tím více, čím více vidí, že vzrůstá počet těch, kteří Boha také milují a hledají cestu k Němu. V tomto rozdílu jest zvláštní vystupňování rozkoše lásky, která je neznámá a skrytá lásce pozemské. Není možno, aby rozkoš lásky pozemské byla i jen podobou lásky k Bohu, poněvadž lásce lidské chybí to hlavní, totiž pochopení a smysl pro tento zákon lásky duchovní. Rozkoš lásky k Bohu je mocnější než rozkoš lásky lidské a to už i zde na zemi, neboť nic nepřevyšuje Boha a jeho účinky.

Rána v boku Ukřižovaného zeje dosud; krev zaschla, ale rána se nezavřela. Kristus se probudil ze svého spánku vyznáním lásky svaté Terezie a zjevil se jí. Pak odešla svatá Terezie do slávy nebeské. Král na svém kříži přijal ji do své rány, na kterou tak často patřila. Ale rána se nezavřela. Neboť jiná jest láska Boží než láska lidská. Kdyby to byla láska lidská, ta rána by se zavřela, jakmile by zajatá do ní vstoupila; anebo by zajatá zavřela za sebou. Ale ta rána je stále otevřena; krev sice zaschla a Kristus spí spánkem po smrtelném zápase. Jeho tvář je přímá, vznešená, smutná. Je to Král ukřižovaný, osamělý. Ticho, samota a stesk je kolem Něho. Ale ta rána je otevřena. Svatá Terezie tu ránu nezavřela za sebou.

Snad by se nechal opět vzbuditi. Ta rána nebyla otevřena jen pro svatou. Zůstala otevřena i pro nás. Mysl a duch se sice chvějí při pomýšlení na to, že by bylo možno jíti touto cestou a vyrušit svatou v její lásce s Bohem, ale co naplat, rána jest otevřena, a Kristus, ač spí, snad přece i ve spánku čeká na hlas volající u paty jeho kříže.

Jaroslav Durych.

CÍRKEVNÍ HYMNY NA SVÁTEK KRISTA KRÁLE

1. *Te saeculorum principem.*

Že věků všech jsi knížetem
a že jsi králem národů
i vládcem myslí, srdcí všech
to, Kriste, vyznáváme dnes!

Když křičí zástup bezbožný:
Nechcem, by Kristus vládl nám! —
my voláme zas s jásáním,
že Ty jsi králem nejvyšším!

Ó Kriste, kníže pokoje,
podrob si myslí odbojné
a v jeden uveď ovčinec
ty, co tvou láskou pohrdli!

Proto na stromě krvavém
s rozpjatou visíš náručí
a srdce ohněm planoucí
máš krutým kopím prokláno!

Proto dlíš na oltáři skryt
pod chleba, vína způsobou
a z boku otevřeného
svým synům spásu vyléváš!

Ať poctou veřejnou Tě ctí
národů hlavy, soudcové
i učitelé! Vzorem buď
všem uměním i zákonům!

Ať září králův odznaky
u tvojich nohou složené!
Mírnému žezlu vlády své
podříd' vlast, domy, občany!

Buď sláva Tobě, Ježíši,
jenž žezlem řídíš světů běh,
s Otcem i Duchem přesvatým
od věků všechny po věky!
Amen.

2. *Aeterna imago Altissimi.*

Obraze Otcův odvěčný,
Světlo, jež vyšlo ze Světla,
buď Tobě, Spasiteli, čest
a sláva i moc královská!

Ty jediný jsi od věků
všech časů střed i naděje,
jemuž dal Otec do rukou
žezlo nad všemi národy.

Ty květe Panny přečisté
a člověčenstva praotče,
Tys kámen, který zřítíl se
a celou zemi naplnil!

Náš lidský rod byl podroben
krutému pekel knížeti,
však zásluhou tvou rozlomiv
svá pouta, k nebi spěje zas.

Kněz, učitel i zákonův
jsi dárce! Krví psáno máš
na rouchu: Kníže knížat všech
a králů všech Král nejvyšší!

Ochotně hlavy skláníme
před Tebou, kterýs vládcem všech!
Vždyť blaženost to největší
být poddaným tvým zákonům.

Buď sláva Tobě, Ježíši atd.

3. *Vexilla Christus inclyta.*

Rozvíjí Kristus na zemi
v triumfu odznak vítězný:
Přistupte, národové, sem
a Králi králův holdujte!

Ne válkou, strachem, násilím
své království On založil:
na dřevě kříže vyvýšen
vše láskou k sobě přitáhl!

Blažena třikrát obec ta,
kde vládne Kristus řádem svým
a kde se plní rozkazy
vydané nebem pro zemi.

Zbraň bezbožná tam neřinčí,
mír smlouvám je tam zárukou,
radostná svornost vládne tam
a pevným je řád občanský

Tam vzkvétá věrnost manželská,
v cudnosti mládež dospívá,
domácí ctnosti s čistotou
jsou zdobou prahů domácích.

Kéž světlo ono žádoucí
nám září, Králi nejsladší!
V kýženém míru celý svět
ať klaní se Ti v pokoře!

Buď sláva Tobě, Ježíši atd.

Přeložil dr. T. Hudec.

CTNOSTNÝ ČLOVĚK ČÁSTÍ ZLADĚ- NÉHO CELKU

Člověk patří do ladného celku krás celého vesmíru, jest jeho vynikající částí. Jako se děje účelně a souladně běh přírody, tak rovněž plyne lidský svět vyšší, mravní. Podivuhodný soulad mravního života lidského se podobá souladu vesmíru, neboť vše pochází z tvorby Prvního Rozumu Božího.

Pozorovali jsme doposud morální ctnosti s tohoto stanoviska, aby se objevily před námi jako vznešené, vysoké hory, kam když člověk dospěje, nalezne posvátný klid svého nitra a zároveň blaho, neboť činnost dle rozumu u člověka jest zdrojem slasti. Vše, co je vznešené, přitahuje lidskou mysl a povznáší ji do končin vznešenosti.

Zmíníme se ještě o jedné vznešenosti ctností, aby se nám ukázaly v celé duchovní kráse.

Chce-li utvořiti umělec krásnou věc, určuje dle své umělecké sběhlosti, schopnosti, jak se musí jednati, aby povstalo zamýšlené dílo. Umělecká sběhlost udává správnost jednání, aby skutečně něco utvořilo. Jest potřeba v umění jistého řízení, aby tvořivá práce špěla k cíli. Obraz v umělcově mysli jest měřítkem správnosti v díle.

Výtvarné umění jest omezeno na určitý kruh lidského jednání. Lidská činnost však je nesmírnou, neomezenou, jakého tedy umění vyžaduje, aby jí určovalo správnost v jakémkoli oboru, kamkoliv člověk obrátí svůj krok.

Možnost není vyloučena, neboť v celé té pestrosti lidského jednání může býti zjednána jistá jednota, harmonie. Správné jednání jest jednotné. U špatnosti pak je zmatek, neboť špatně jednati může člověk mnohonásobným, neomezeným způsobem.

Představme si svůj život názorně jako kruh, jenž má uprostřed bod. Nesmírné množství lidské činnosti míří, aby zasáhlo střed, aby jednalo správně, jest k tomu jen jediná možnost, totiž zasáhnouti střed, nesprávně stříletí dává nekonečné možnosti, napravo,

nalevo atd. Proto správně jednati je dosti nesnadno, špatně velmi snadno.

Lidské jednání, aby bylo správným, musí směřovati k cíli, jen jediná je možnost správného jednání, zasáhnouti cíl, jinak vše jde buď napravo nebo nalevo a stává se nesprávným. Musí tedy projíti lidská činnost mezi úskalím nesprávnosti na jakoukoli stranu, na obou stranách jsou výstřednosti. Rozum lidský musí vésti. Zběhlost pak, kterou rozumné vedení zanechává v jednání lidském, jest ctností. Ctností celá nesnadná chůze lidského života se stává jistou, vedoucí k cíli, stává se střední, zlatou cestou, uprostřed výstřelků. Každé ctnostné jednání spočívá tedy v tomto středu správnosti, kterou mu vymezuje rozum.

Co však jest výstředností v lidském jednání?

Jsou jisté činy, které jsou samy v sobě zlé, na př. zabítí nevinného člověka, lháti, v takovém jednání nemůže se nalézati ctnost uprostřed mezi dvěma výstřednostmi. Jiné jednání, které není samo o sobě špatným, může míti buď správný střed, tak jak to má býti, anebo může vymeziti buď příliš anebo málo, na př. postiti se, jest ctnostným jednáním, postí-li se kdo tak, jak to má býti, jak mu to udává zdravý rozum a předpis Boží. Chtěl-li by se někdo příliš postiti, takže by se stal neschopným k vykonávání svých povinností, byl by to jeden extrém: *příliš*. Nechtěl-li by se někdo však nikdy postiti a umrtvovati *nezřízenou* žádost jídla a pití, též nejedná správně, ctnostně, neboť takový člověk upadá dříve nebo později do požitkářství, které v něm uzavírá vyšší snahy a touhy po Bohu, stává se otupělým k věcem vyšším. Tedy zlatý střed, jednati tak, jak to má býti, jak to nařizuje zdravý rozum, jest ctnostným.

To jest velmi důležité pro duše toužící po podobnosti s Bohem, následující Krista, aby ve všem se řídily rozumným vedením, aby pod záminkou dobra a ctnosti nekonaly větší zlo zanedbávající své povinnosti.

Prvním měřítkem dokonalé podobnosti s Bohem jest, posvěcovati své denní povinnosti, svůj všední život dle vůle Hospodinovy.

Střední jednání vedené rozumem zůstává zároveň nejvyšším vrcholem lidského jednání, je to nejvznesenější lidská činnost, lidské dobro, neboť vznešenost a dobro ctnosti pochází od správného rozumového vedení. Tím se stává, že rozum zjednává znenáhla své panství v rozbouřené, vášnivé části lidské, člověk jedná opravdu lidsky a nikoliv hnán choutkami jako nerozumný tvor.

Tím se zjednává soulad ve vesmíru lidského nitra zpívající čest a slávu Hospodinu. Lidské jednání směřuje k cíli, neboť jest správným, jako se otvírá polní květinka s tím účelem, aby přinesla svůj plod vedena vyšším řízením Boží prozřetelnosti. Člověk žijící ctnostně jest pak korunou přírodních krás.

Dr. Metod M. Habáň O. P.

PŘÍTELKYNĚ

Duše lidská má potřebu družnosti. Bratrství dítek Božích žene lidi sobě navzájem do náručí, a jen hříchem prvotním porušená a křesťanským úsilím nezmožená přirozenost činí z tohoto objetí náruč Molochovu.

Podstatou družnosti je láska bratrská a sesterská, a proto je podivno — když přece žena je utkána z lásky, jako muž z myšlenky, že ženská přátelství jsou vzácná.

David a Jonathas nemá ve St. zákoně ženské analogie. Ale každá bída lidská končí u Marie. Na přelomu Starého a Nového zákona ještě sestra rodná — Marta — řevní na Marii, ale křesťanství krví společného mučednictví zpečetí již jak duchovní bratrství tak sesterství, přátelství mužů i přátelství ženská.

*

Kam jíti pro vzor křesťanského přátelství žen, než k Marii!

Maria spěchá na hory se sladkým svým tajemstvím k příbuzné své Alžbětě. Vchází do domu Zachariášova a zdraví Alžbětu. Při zvuku hlasu jejího zaplesá

dítě v lůně Alžbětině. Ta ji pak prohlašuje za požehnanou mezi ženami. Blahoslaví ji za víru její. A Maria v náručí Alžběty pje své Magnificat: Veliké věci mi učinil ten, jenž mocný a jehož jméno svaté. Shlédl na ponížení dívky své a blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové . . .

*

Hledáme-li přítelkyni, které možno donéstí svá tajemství, musíme spěchati na hory. Křesťanská dívka a žena vybírá svou přítelkyni na výšinách ducha i srdce, na výšinách křesťanského charakteru. Vchází k ní s pozdravem pokoje a vnáší k ní Krista, kterého přijímá ve Svátosti a jehož je plno její srdce. S Kristem vnáší radost do domu. Přítelkyně vědí jedna o druhé, odkud pramení všecko požehnání, kterým je jedné přítelkyni bytost druhé: Blahoslavená je víra tvoje . .

*

Blažená a krásná setkání! S přátelskou duší jsme na horách; hlubokou pod námi, malé a nepatrné je všecko, co není Bůh. Bůh je nám nejbliže v dítěti. Dítě ještě v útrobách matčiných plesá vstříc svému Bohu. Hle, sladké tajemství, jež plní život ženy, ať má či nemá muže. Hle, jediný předmět rozmluvy mezi přítelkyněmi, hodný přátelství: Bůh a dítě. Buď budeme sloužiti Bohu a dáme se v oběť, abychom staly se duchovně matkami duší, nebo budeme sloužiti dětem pro Boha. V prvním případě budeme velebiti Boha, jenž činí, aby přebývala neplodná v domě a byla matkou dítek se veselící, ve druhém budeme velebiti Jež zase, který z úst nemluvňátek našich připravil sobě chválu. Naše řeč bude: Veliké věci mi učinil . . . Odstupte, malichernosti, řevnivosti! Umlkni, ješitnosti! Shlédl na pokoru . . . Zhyň, pýcho! . . . Sesadil pyšné se stolice . . . Ztichnětě, všední starosti! Lačné nakrmil dobrými věcmi.

Magnificat! Magnificat! — —

Tož nemáme si přítelkyni postěžovat? Nemáme s ní sdíleti strasti těla i duše?

Ó ano, jí jediné. Ale neutoňme v nich. „Vstávejte, když posedíte, vy, kteří jíte chléb bolesti.“

A potom: Maria měla svou Alžbětu a její náruč pro své Magnificat. Ale koho měla pro svou bolest pod křížem? Nad němou bolestí rozpínal náruč Bůh ukřižovaný.

Nad tvojí, křesťanská ženo, níže, lidsky a žensky rozpíná se přátelská, mateřská náruč Marie.

*

Jen mezi dvěma ženami usilujícími upřímně o křesťanskou dokonalost je možno pravé přátelství. Jinak duch nepokoje hledá skulinu, kterou by vnikl. A protože u ženy nezastavuje se, jako u muže, dříve při myšlenkách, aby rozdvojl mysli prve než srdce, ale napadá srdce přímo a brutálně, snadněji pohřbívá ženská přátelství.

A přece je ženské přátelství skoro kriteriem křesťanství u ženy. Ovšem přátelství ne zevní a vnějškové, ale vnitřní organisace dvou bytostí co do horoucnosti a opravdovosti snahy, když jednota myšlenky je dána křesťanským světovým názorem. Přátelství, jež neřevní na ctnost přítelkyně, ale raduje se z ní, přátelství, jež je jako teplá ruka vedoucí a pobízející jemně vpřed; přátelství, jež považuje do slova čest přítelkyně za svou a tak s ní zachází.

Naše blahoslavená Anežka se svatou Klárou jsou nám vzory přítelkyň. Jejich písemné rozhovory jsou rozmluvy na horách. Svatá Klára jako Alžběta blahoslaví Anežku; tato panna stala se matkou mnohých vznešených i ubohých, chudšů, dívek ze vzácných rodů i křižovníků, kteří hrdě dodnes nosí na své hrudi její „mateřské znamení“ (P. Bělohávek). Svému rodu rozvaděnému přinesla pozdrav pokoje. A blahoslavenou ji nazývá národ její.

Přátelství dvou křesťanských žen má vždycky své Magnificat. A vždy z něho se šíří to, zač prosí církev jako za duchovní ovoce svátku Navštívení. Vzrůst pokoje.

Běla Dlouhá.

BUĎME PROSTÍ

Duchovní život mnohého katolíka snažícího se o to, aby dospěl hluboko v tůních svatosti, rozráží se o nevyrovnanost, o to, že se rozlétá desíti směry, že chce mnoho jednotlivostí najednou, o to, že neumí se *prostě* k Bohu přiblížiti.

Býti prostý! Především k Bohu. Všechno umělkování, veškerá neupřímnost k Bohu v duchovním životě jest neplodná, ba škodlivá. Proč se nepostaviti před Boha jako prostý žebrák, proč se neskloniti a nevylítí před ním veškerou bídu?

Jít k Bohu, prosit o něco a při tom hluboko v duši myslit na naše povznesení oním Božím darem? Jak jest neplodné chtít být svatým a při tom se již viděti na oltáři a okoušeti všech krás takové možnosti? Jak je urážlivé modliti se, zdánlivě prositi a při tom být v hloubi duše přesvědčen, že všeho dosáhneme vlastními silami! To jest dvojakost k Bohu a ošklivá dvojakost.

Bůh jest Otec, dobrota sama, prostý, protože v něm není složení. Proč tedy nejíti k němu prostě? Proč se mu prostě neodevzdati. Chceme jíti k Bohu a přece mu plně nedůvěřujeme. Stále se po něm ohlížíme a zpytujeme, zda to opravdu s námi dobře smýšlí.

Kdybychom konečně oblékli prostotu Boží a oddali se mu klidně a bez okolků, vedl by si nás jinak. Jsme v jeho ruce a nevypadneme z ní, dokud sami se nevydřeme z Boží dlaně.

Náš duchovní život tehdy stoupá, když se přibližuje životu Božímu. Bůh jest dokonale prostý a proto, aby náš duchovní život vystupoval, musí se čím dále tím více blížiti prostotě. Bůh jest dokonale jeden, jednotný, nesložený. Proto i my se musíme snažiti o vnitřní jednotu. Aby jeden cíl, jeden směr úplně zvládnul celé naše nitro, naše veškeré počínání. Nesmíme se rozdvojovati ve své bytosti, nesmíme se kořiti Bohu a zároveň pošilhávati po světu. Takhle neužijeme ani světa, ani se neponoříme do Boha. Zdvojení bytosti jest zároveň rozdvojení její. Rozpoltění pak bytosti

značí peklo v nadrech. Jen jeden cíl, jen jeden Bůh!
„Nebudeš mítí žádných jiných bohů . . !“

Pod jedním zorným úhlem seřaďme veškeré své činy. Aby ve všem byl Bůh oslaven, aby nás vše Bohu přiblížilo, abych vším Bohu svou věrnost dokazoval! Aby celý můj život plynul jedním a proto mohutným tokem k ústí Božství.

Kdo vše zamíří k Bohu, kdo nekolísá mezi rozpory v ctnostech, jež bdí nad protikladnými výstřelky, nehledá palčivě cest a cestiček, jde, prostě jde. Zjednodušme svůj poměr k Bohu. Zjednodušme jej ve svém konání, ve své modlitbě. Vizme v něm jen Otce, jenž nemůže to s námi ani jinak než dobře mysliti. Tím zjednoduší se pak i náš život modlitby. Budeme méně škemrati jen o zdraví, zdar výletu, svatby, práce a pod. a více se položíme do Božího náručí, abychom v něm tiše hovořili s Otcem, klaněli se mu, odprošovali a prosili, aby především přišlo jeho království v srdcích našich i všech bratří. Pak se oddáme více vnitřnímu životu, více apoštolátu vnitřního života, modlitby, utrpení, smírných obětí.

Prostí k Bohu, budeme prostí i vůči sobě. Ničeho si nebudeme zatajovati, nic si nebudeme přikrašlovati. Nebudeme si sami robiti kolem hlavy svatozář. Tak mnohá duše, protože jest dvojaká, že se vidí tak, jak by chtěla a měla býti, zakrní a stává se nakonec farizejským pokrytcem, který celý svět chce oslniti leskem své svatosti. Protože pak má daleko do svatosti a nerozumí jí, skresluje ji a zesměšňuje v očích naivních a povrchních lidí tohoto světa. Ó, tyhle světice, jež obletují kněze, jež udivují okolí svými vzdechy, svým protivným, protože nepřírozeným a vumělkovaným nářkem nad sebou a nad zkaženým světem! Duchovní trpaslíci, osůbky bigotní, protivnější než falešné vlasy a falešné máslo! Jen ten, kdo dovede se viděti tam, kde skutečně je, může mítí dosti pokory, aby prosil o pomoc, aby se upřímně snažil dostat se ven z chyb a pracovat se k duchovnímu výstupu.

Jednotnost v našem celém bytí, toť prostota nejpotřebnější. Aby celá naše bytost byla usměrněna dle

jedné, velké myšlenky, aby celá bytost byla zařízena dle Boha. Abychom nekolísali mezi tisícerými směry, které by nás roztráštěly jako rozdrťí vlny slabé těleso.

Jednotnost touhy, aby vše směřovalo jen k uskutečnění jednoho jediného, nejpotřebnějšího, dokonalého spočinutí v Bohu.

Pak naše chování k bližnímu, k okolí bude naplněno tímto duchem jednoty, jednotnosti a prostoty. Budeme ve všech viděti spolubojovníky o jeden cíl, o Boha. Pomine v nás směšná a nedůstojná žárlivost, jež rozbíjí i svazky nejvzácnější a přátelství nejkrásnější. Budeme prostí a přímo řekneme, co považujeme za potřebné, aby bližnímu se šlo k Bohu dobře. Napomeneme, kde jest potřebí a kde jest vyhlídka na polepšení. Nebudeme si hráti s bližním, když uvidíme, že další mluvení a jednání nemá smyslu.

Když jsme jednotni v sobě a ve svém poměru k Bohu, nebudeme k jednomu, mocnému, známému shovívavější než k jiné duši, jejíž tělesná schránka není obdařena takovým mládím, bohatstvím, takovou svěžestí, mocí, krásou. . Budeme důslední, pevní, budeme vlídní a láskyplní vždy a ke všem.

Rozmar, nedůtklivost, dvojitý loket, neupřímnost žalují na nedostatek prostoty, jednoty Boží v nás.

Chcete-li opravdu k Bohu, musíte se snažiti připodobniti se mu. Zkuste to v prostotě a jednotě své bytosti.

P. Silvestr M. Braitó O. P.

ŽENY

Panenství pak do nebe vynáším,
ne, že je mám, ale že se mu podivuji,
nemaje ho.

Sv. Jeronym, list 49. Obrana knih
proti Jovinianovi.

Kdyby ženy věděly, jaké čisté a vznešené myšlenky nám vnuká jejich krása, možná, že by neustávaly ve snaze býti i duchovně takovými, jakými jsou tělesně. Není asi muže tak zvrhlého, který by byl od počátku myslel na ženy jen necudně.

První je snění. Potom teprve přichází poznání. Ženy se nám zdají krásnějšími, čím jsou vzdálenější, čím méně je známe a čím více si je tvoříme dle vlastního obrazu. Vznikají z boku našeho, když spíme. Jsou naším nejryzejším snem. Nebolí to, když nám Hospodin otevírá bok a vyjímá žebro. Bolest zakoušíme až později, když poznáváme, že to, co bylo stvořeno, není tím, o čem se nám zdálo. Kdyby ženy vznikaly z našeho mozku, když myslíme, zdá se, že bychom zůstali ušetřeni té bolesti. Možná, že by pak vůbec žádné ženy nevznikaly. Bylo by tak lépe pro nás a pro ně také.

Ale vznikají. Jsou tu. Usmívají se a oči jim září odleskem ráje. Šíje jejich jsou bílé a ruce jejich jsou hebké jak tělo novorozeného dítěte. Jsou tu. Zrodily se, zatím co my jsme nevěděli o sobě.

Nesmíme se na ně dívati široce rozevřenýma očima probuzených spáčů. Nesmíme od nich žádati více, než mohou nám dáti. Nesmíme chtít, aby byly, když nejsou.

A jsou-li a chtějí-li býti i ve skutečnosti takovými, jakými jsou v našich snech, to jest, chtějí-li vůbec býti, dobrořečme jim! Sklánějme se před nimi v údivu a do nebe je vynášeje s Jeronymem!

Probudili jsme se a hle, tu jest, o čem jsme snili!

Velebme za to Boha na věky!

Dominik Pecka.

KONGREGACE NEJSV. VYKUPITELE (REDEMPTORISTÉ)

Zakladatelem kongregace nejsv. Vykupitele či redemptoristů (C. SS. R.) je biskup a církevní učitel sv. Alfons Maria de Liguori. Pocházel ze starého šlechtického rodu italského a narodil se v malém zámečku Marianelle nedaleko Neapole, dne 27. září 1696. První základy zbožnosti položila do jeho srdce jeho svatá matka. Od ní se naučil milovati vroucně Ježíše svátostného a rozjímati o jeho trpkém umučení. S jejím mateřským mlékem ssál také dětinnou úctu k neposkvrněné Panně, která vane ze všech jeho spisů.

Otec s radostí pozoroval neobyčejné vlohy svého nejstaršího syna a postaral se mu o výborné učitele. Mladý Alfons studoval práva a již v šestnáctém roce dosáhl doktorátu. Po čtyři léta věnoval se praktickému soudnictví a ve dvacátém roce byl již samostatným a hledaným advokátem.

Prozřetelnost Boží určila mu jiný obor působnosti. Nešťastný proces, který jednou vedl, ukázal mu veliké nebezpečí úřadu advokátského. Svědomitý Alfons se rozhodl státi se knězem a svůj úmysl také provedl. Po důkladných studiích bohosloveckých byl vysvěcen 21. prosince 1726.

Snadšením počal hlásati evangelium a jeho kazatelnu obléhaly brzy veliké zástupy posluchačů. Ale světec nedal se zmámiti svůdným potleskem světa. Na svých apoštolských cestách nahlédl hluboko do duší prostého lidu a se slzami v očích rozjímal o jejich mravní bídě. Náboženství ulpělo u nich na povrchu a skleslo namnoze na pouhý formalismus, který se spokojoval odříkáním několika naučených modlitbiček a nedělní návštěvou kostela. Že by zásady Kristovy měly býti kvasem, který by pronikal celý jejich život, bylo jim skoro pohádkou. Proto založil roku 1732 kongregaci nejsv. Vykupitele, která byla již roku 1749 schválena papežem Benediktem XIV. Měla pokračovati ve vykupitelském díle Kristově – odtud také její jméno – a pečovati o náboženskou obnovu zanedbaného ven-

kova. Hlavním prostředkem měly být sv. misie, pro které předepsal praktický Alfons důmyslná pravidla.

Po svém příchodu měli si misionáři získati především důvěru lidu. Proto předcházela promluva o účelu misie a o důvodech, které misionáře do osady přivedly. Teprve potom burcovali jej kázáními o posledních věcech člověka ze smrtelného spánku, do kterého upadl, a poučovali jednotlivé třídy o jejich stavovských povinnostech. Aby předešli svatokrádežím, zpovídali sami celé osady a slavili s jednotlivými stavy okázale společné sv. přijímání. Po několik následujících dní kázalo se o prostředcích, kterými si možno milost Boží zachovati a hříchu se chrániti. Zvláštní důraz měli klásti na modlitbu, častější přijímání sv. svátostí, útek před hříšnou příležitostí a dětinnou úctu k neposkvrněné Panně. Misie trvala obyčejně dvacet dní a byla zpestřena několika dojemnými slavnostmi. Největší oblibě těšil se odpros velebné Svátosti. Vrcholným bodem bývalo posvěcení misionářního kříže, který býval ve slavném průvodu donesen na určité místo a tam postaven.

Misie Alfonsovy mohly se vykázati neobyčejnými úspěchy a mnozí je proto srovnávali s vystoupením sv. Františka. Světec ustavičně připomínal misionářům, aby svá kázání pracovali svědomitě; při tom měli však mluvit tak prostince, aby jim rozuměl i venkovský lid. Stále mu tanul na mysli vznešený příklad Kristův a jeho lidová podobenství.

Po několika měsících konala se v osadě „obnova“ misie. Byla to myšlenka Alfonsova a způsobila mnoho dobrého. Jejím účelem bylo utvrditi věřící na cestě ctnosti a získati také ty, kteří se snad misii úmyslně vyhnuli.

Sv. Alfons zemřel 1. srpna 1787, ale dílo jím založené rostlo a mohutnělo. Po Evropě rozšířil kongregaci sv. Moravan Kliment Maria Hotbauer a jeho zásluhou působí dnes redemptoristé ve všech pěti dílech světa. Na počátku r. 1925 měla kongregace 21 provincií a 17 viceprovincií se 293 kláštery a 4993 členy. Pražská provincie byla osamostatněna r. 1901. Má jede-

náct domů českých a 152 členů. Její provinciál sídlí v Praze (III.-192).

Aby kongregace mohla pracovati úspěšněji na díle unionistickém, přestoupilo mnoho členů k obřadu východnímu a koná misie mezi obyvatelstvem řeckokatolickým, které se těší veliké oblibě. Uniatští redemptoristé mají několik klášterů v Kanadě, v Haliči a jeden na Podkarpatské Rusi. V jejich hlavním kostele v Římě uctívá se zázračný obraz P. Marie Matky ustavičné Pomoci, původu východního. Její úcta se rozšířila ponejvíce v západní Evropě a v celé Americe, kam bylo posláno již několik milionů jejích obrazů. Snad přivede do pravé církve naše bratry, kteří dosud strádají ve tmách dlouhého schismatu.

Kongregace se skládá z kněží a bratří. První konají misie, druzí zastávají různé domácí práce. Svůj dorost vychovává si kongregace sama. Dnes má česká provincie na 100 juvenistů, 8 noviců kleriků a 10 bohoslovců.

Dr. Josef Miklík C. SS. R.

OBĚŤ NOVOZÁKONNÍ

Posvátnou modlitbu Kánonu vykonává kněz ovšem také jménem lidu jako jeho prostředník u Boha, ale poněvadž Kánon představuje utrpení Páně, modlí se jej kněz nejprve a hlavně ve jménu Kristovu. Kéž by si byl vždycky živě vědom tak úzkého spojení s božským Obětníkem!

V hluboké pokoře prosí kněz nebeského Otce, aby přijal podávanou oběť, již spolu s věřícími nabízí božské velebnosti za celou církev, za papeže, za diecézního biskupa, za všechny pravověrné biskupy a učitele. Ale i za ostatní věřící obětuje kněz, prose Boha, abymilostivě vzpomněl výslovně jmenovaných jakož i svaté oběti přítomných věřících, všech těch, za něž se oběť přináší nebo kteří ji přinášejí jako oběť chvály, oběť prosebnou, smírnou, oběť svých slibů. A hned po této vzpomínce na církev bojující spojuje se kněz s církví vítěznou, živě jsa proniknut myšlen-

kou na obcování svatých, jež uskutečňuje tajemné spojení všech údů mystického těla Kristova a jež dává věřícím právo uctívati oslavené bratry v nebesích a vzývati je zbožnými prosbami. Proto uctivě vzpomíná kněz s věřícími nejprve na blahoslavenou Pannu Marii a pak na svaté apoštoly a mučedníky zvláště uctívané v římské církvi. A s tímto uctěním svatých spojují obětující prosbu, aby je Bůh na přímluvu svatých a pro jejich zásluhy chránil a jim pomáhal.

Ještě jednou prosí kněz nebeského Otce, aby milostivě přijal obětní dary, jež mu přinášejí jeho zvláštní služebníci i celá rodina věřících, a aby jim poskytl klidu a míru v životě a jednou je přijal mezi vyvolené. Nato žehná chléb a víno, prose, aby se staly tělem a krví Ježíšovou.

Nastává nyní nejslavnější okamžik mše svaté, proměňování, vlastní obětní úkon. Mše svatá je obětí totožnou s obětí kříže: Týž Obětník, týž Obětovaný, který jest ovšem svátostně přítomen celý pod každou posvěcenou způsobou, poněvadž po svém zmrtvýchvstání už nemůže zemřít; ale mocí konsekračních slov proměňuje se chléb jenom v tělo Ježíšovo a víno jenom v jeho krev. Oltář se stává nekrvavou, ale výraznou Kalvarií, na které byla prolita krev Spasitelova a oddělena od těla; chrám je zahaleným nebem, kde andělé neviditelně přítomní se klaní božskému Obětníku, jenž sebe sama přináší za oběť Otci, uskutečňuje tak nejdokonalejší bohopoctu, ve které se s ním mají spojit všichni jednotliví údové jeho tajemného těla. Tak je proměňování středem a vyvrcholením veškeré bohoslužby.

Modlitby při mši svaté a při jiných liturgických funkcích pronáší kněz jménem Krista a církve, konsekrační slova pronáší však výlučně jménem Kristovým, božskému Obětníku takřka jenom propůjčuje svoje ústa. Proto má obřad proměňování povahu dějepisného vypravování, nikoliv modlitby, Kristus ústy svého viditelného zástupce mluví totéž, co mluvil ve večeradla, a koná skrze něho totéž, co vykonal při poslední večeři a co apoštolům a jejich nástupcům

konati nařídil na věčnou svoji památku. Pozdviho-
vání těla a krve Páně má za účel, aby věřící nejprve
zbožně pohlédli na tělo Páně a na kalich s jeho krví
a pak teprve se v pokorném tichu a mlčení klaněli.
Nezapomínejme na to!

Kristus se obětoval nebeskému Otci, přichází cír-
kev, aby podala jeho oběť svrchované velebnosti
božské, vzpomínajíc při tom na hlavní tajemství ži-
vota Spasitelova. Proto se nazývá tato část mešní
v řecké liturgii anamnese (vzpomínka). A hned nato
prosí kněz Boha, aby milostivě a laskavě shlédl na
podávanou oběť a přijal ji se zalíbením jako kdysi
oběť Abelovu, Abrahamovu a Melchisedechovu, aby
ji dal rukama svého svatého anděla donést na ne-
beský oltář před trůn své velebnosti a bohaté požeh-
nání vylil na ty, kteří přijetím těla a krve Páně budou
míti podíl na svaté oběti. Tato modlitba či vlastně
dvě modlitby *Supra quae* a *Supplices te rogamus* upo-
mínají na epiklesi východních liturgií a někteří litur-
gisté v ní spatřují latinskou epiklesi; přijetí těla Páně
totiž posvěcuje člověka a dílo posvěcení se připisuje
Duchu svatému, proto prý možno z uvedené mod-
litby vyčísti aspoň tichou zmínku o Duchu svatém,
kterého východní liturgie výslovně svolávají svou
epiklesi. Ovšem epiklesi ve smyslu epiklesi východ-
ního obřadu zmíněná modlitba není, poněvadž epi-
klese východního obřadu svolává Ducha svatého na
oltář k tomu, aby proměnil chléb a víno v tělo a krev
Kristovu. Toho v modlitbě *Supplices te rogamus* není.
„Svatým andělem“ této modlitby je kníže vojska ne-
beského svatý Michael, ochránce církve Boží v jejích
bojích.

Nato přerušuje kněz znovu Kánon, aby se modlil
za zemřelé, kteří v okamžiku smrti náleželi aspoň
k duši církve a nyní dlí v očištění. A ke vzpomínce
na církve trpící připojuje hned vzpomínku na církve
bojující a vítěznou, prose Boha, aby svým služební-
kům, třebaš hříšným, dopřál milosrdně podílu na svém
dědictví a společnosti svatých, z nich význačné apoš-
toly a mučedníky výslovně jmenuje. Kdysi žehnal

kněz po této modlitbě obětované dary, jichž se potom použilo při agapách prvních křesťanů. Odtud pocházejí kříže, jimiž žehná kněz na tomto místě tělo a krev Páně.

P. Tomáš M. Dittl O. P.

VÝZNAM UNIONISTICKÉ OTÁZKY

Dokončení.

Úplným protikladem tohoto názoru je mezi protestanty velmi rozšířené tvrzení, že postačí k Unii jen ta okolnost, že Kristus je zakladatelem církve a proto všechna vyznání mají býti považována za stejně úctyhodná a správná. Je na první pohled patrné, že tento názor není ničím jiným, než pouhým kompromisem, nevyhovujícím ani katolíkům ani pravoslavným. Podstatou sloučení všech jednotlivých církví musí býti vůle Boží, nikoliv lidská; pouhý „svaz církví“ není totéž co církev světová a všelidská, kterou si přál míti náš Vykupitel. Základem budoucího spojení musí býti jediná všude stejná dogmatická soustava, nikoliv množství různých a navzájem selišících věrouk. Proto právem byl papežskou encyklikou „Mortalium animos“ jako klam zavržen t. zv. „panchristianismus“; s obsahem této encykliky musí souhlasiti každý pravoslavný, i kdyby byl i tím největším nepřítelem Říma.*

Třetí názor jest méně rozšířen a má spíše filosofický, nežli bohoslovecký ráz. Je to teorie několika osamocněných myslitelů hlavně ruských, že ani v jediné ze soudobých církví není zjevena úplná pravda Boží, nýbrž tuto ovládne jen budoucí ekumenická církev. Proto ani jednu církev nemůžeme považovati za skutečně dokonalou, nýbrž pouze mystickému sloučení („třetí církev“) všech církví bude zjevena Boží přítomnost a láska. Ovšem ani tuto teorii nemůžeme uznati za vyhovující. Spasitel založil sám církev, které svěřil navždy

* Viz můj výklad encykliky v ruském pařížském listu „Vozroždenie (stať „Vatikan o sojidenenii Cerkvej“)“ č. 977. Recenze o mé stati viz „West-Östlicher Weg“ č. 3 r. 1928 a „Irénikon“ tome V 1928.

tak zvaný „poklad víry“. Katolictví a částečně pravoslavi ochraňují tento poklad a proto jen ona mají práva na to, aby se domáhala názvu pravé církve. Nemyslitelným je názor, podle kterého žádná z historických církví nemohla by se považovati za skutečně vyvolenou a podle kterého celá křesťanská minulost byla by jen přípravou k zrození nové církve. V takovém případě neměl by žádného smyslu příchod Ježíšův, zbytečnými jevily by se jeho zázraky, mučednická smrt a slavné vzkříšení. Tato teorie je pouhým paradoxem, filosofsko-bohosloveckou hrou — nikoliv skutečnou filosofií.

Máme tedy celkem tři stanoviska: První hlásá, že pouze jediná církev může býti správnou; druhé míní, že všechna vyznání ve stejné míře obsahují pravdu, a konečně třetí tvrdí, že žádná z empirických církví vyvolenou není. Pro nás je přijatelným pouze první hledisko.

Jenom jediná církev může býti správnou! To znamená, že naší povinností je přičiňovati se o to, aby církev, o jejíž pravosti jsme přesvědčeni, rozšířila se co nejvíce. Nutno poznati citem i rozumem, která církev je Bohem oblíbená, a pak snažiti se její světlo vnést do všech i těch nejvzdálenějších končin, všude tam, kde nachází se lidská duše. Dílo Unie může se uskutečniti jen cestou sloučení všech ostatních společností křesťanských, s onou církví, která je skutečnou dcerou Krista. Nutno, aby obě strany stejně horlivě přičiňovaly se ospojení. Bude-li upřímná snaha a dobrá vůle, pak zbylo by jen vědecky přesvědčiti odpůrce. Dnešnímu lidstvu je zapotřebí více horlivosti, upřímného, nikoliv nepřátelského, nýbrž snášenlivého fanatismu. Nutno vřele vítati každý, dobře míněný unionistický zápal; třeba vážiti si odpůrců, poněvadž oni jinou cestou snaží se dojíti k tomu cíli, ke kterému jde i katolík. Přesvědčíme-li je, že cesta jejich je chybnou, uznají to a budou kráčet společně s Římem. Musí však býti oboustranná horlivost, poněvadž otázce sjednocení není nic tak nebezpečným jako lhostejnost a vlažnost. „A tak, že jsi vlažný a ani studený ani horký, vyvrhnu tě z úst svých.“ Nesmíme býti proto vlažnými!

Mnozí snad míní: zda nestačí pracovati na půdě vlastního národa a povzbuzovati pobožnost svého lidu? Neprospěje-li jednotě takováto pastýřská práce více, nežli přílišná unionistická horlivost, která zdá se někdy býti bezúčelnou, poněvadž viditelné její výsledky jsou příliš nepatrné v porovnání s obětovanou energií a námahou? Bude-li pravoslavný skutečně dobrým pravoslavným a katolík skutečně dobrým katolíkem, zda nestačí to k spojení církví? Dočkejme času a prozřetelnost Boží sama vše vykoná.

Podobný názor nezdá se nám však býti dostatečným. Ovšem, nutno pracovati ve své církvi a ve svém národě, avšak třeba též pracovati přímo v prospěch Unie. Je třeba starati se o svůj dům, avšak možno-li klidně přihlížeti, hoří-li dům souseda? Tu nejenom bázeň, že oheň přenese se také na naši střechu, nýbrž prostý soucit k bližnímu nedovolí nám zůstatí klidnými. Pracují-li nekatolíci ve prospěch Unie — pomáhají sami sobě, katolíci však touto prací vykonávají svou povinnost pomáhati a zachraňovati své bližní. Tuto povinnost musí plniti každý a nelze pouze spoléhati na to, že „Hospodin sám zasáhne v pravý okamžik“.

Na nutnost sjednocení připomíná nás vše v církevním životě. Nemíním tím pouze každodenní modlitby, které kněz pronáší při mši svaté. Dnešní člověk chápe modlitbu čistě formálně a ona jen nepatrně vniká do jeho duše. Většina lidí jsou sobci a dokonce dosti neprozřetelnými, poněvadž hledí dosáhnouti jen zdánlivé a domnělé zájmy. Skutečného svého prospěchu často nechápe, protože není tak vábný a lesklý, jako hmotný prospěch. Ovšem za takovýchto okolností pouhá liturgie nepostačí k obrození unionistické horlivosti.

S touhou po spojení setkáváme se v každém bohoslužebném výkonu. Při uctívání svatých nemůžeme odvrátiti myšlenku od toho, že oslavujeme jich zásluhy každý zvlášť, ač měli bychom činiti tak společně. Hlavně se to týká uctívání oněch svatých, kteří získali si své svatosti v době, kdy církev byla jednotná. Sv. An-

tonína Velikého, sv. Vasilije, sv. Mikuláše Mirelikijského, sv. Cyrila a Metoděje přisvojuje si každá z východních pravoslavných církví, ač měl by je oslavovati jenom ten, kdo v poslušnosti papežské autority snažil se kráčet v jejich šlépějích.

Největší stesk po jednotě jest viděti v kultu eucharistickém. Svátek Božího těla připomíná nám, že údy Kristovy jsou rozdrásány a ekumenická církev — mystické Tělo Kristovo nespojuje všechny údy, nýbrž že mnohé údy — jednotlivé církve — jsou oddělené. Nebolí-li láskyplné Srdce Ježíšovo, když vidí, že východané nesnaží se plniti jeho odkaz jednoty? Naše nenávist druhu vůči druhu jest trnovým hrotem, který nelítostně zasahuje do krvácejícího a přec milujícího Srdce Vykupitelova. V dnešní době rozšířily se eucharistické kongresy; na sjezdu v Chicagu byl papeži obětován milion svatých přijímání. Avšak mezi tímto množstvím věřících nebylo ani pravoslavných, ani protestantů — zda nemusíme se přičiniti o to, by i oni společně s katolíky veřejně vzdávali slavnostní hold Králi králů?

Kristus jest Králem. Ale jaké království, ve kterém podřízená knížata vzbouřila se proti svému vladaři? Přesto, že většina lidí není dosud křesťany i mezi těmito jest nesoulad a nesváry. Je tedy možno mluviti o dokonalém kralování Krista?

Ježíš byl největším tvůrcem. Pracoval neúnavně a jako tesař staví dům, tak On ve prospěch lidstva budoval svou církev. My však ničíme jeho práci, uznáváme těžké námahy a odpíráme jemu mzdy.

Řada důkazů ukazuje nám, že uskutečnění církevní jednoty jest nejnroučnějším přáním Spasitele. Chce, abychom ho oslavovali nejenom nádherou zpěvů, nýbrž také křesťanskými činy. Ježíš musí zvítěziti a sjednocení církví bylo by tím největším vítězstvím nad prvkem světového zla, „branami pekelnými“. Jen stálá práce ve prospěch Unie může dokázati, že skutečně si vážíme a plnou mírou uznáváme velikost té oběti, kterou pro nás přinesl Bohočlověk. Problém sjednocení není jedním z řady ostatních, důležitých problé-

mů, nýbrž jest problémem nejdůležitějším. Dává vysvětlení četných otázek, které nemohou býti úplně rozřešeny do té doby, dokud Východ a Západ jsou odloučeny od sebe. Vše, co podnikáme, každý náš skutek a krok musí míti zřetel ad majorem Unitatis gloriam. Množství dnešního počínání, ve kterém doufáme nalézt záchranu lidstva, ve skutečnosti má jen provisorní a relativní význam. Snažíme-li se obroditi náboženskou horlivost, bojujeme-li proti atheismu, přec nemůžeme zapuditi myšlenku, že dojdeme k dokonalému vítězství jen tehdy, spojíte-li se církev. Práce pro Unii — jest následování Krista. Jen tak můžeme dokončiti dílo, které započal On. Nečiníme-li tak, znovu vedeme Ježíše na Golgotu, naši lhostejností znovu jej křižujeme a vlašnost naše jest kopím, které opět probodává bok Kristův.

Středem rozkolu jest Rusko. Ostatní pravoslavné státy nemají rozhodujícího vlivu ve věcech církevních a budou vždy kráčet ve šlépějích ruského národa. Moskva převzala tu dějinnou úlohu, kterou kdysi měl Cařihrad. Tuto okolnost správně pochopilo protestantství a dnes anglikánská církev přičiňuje se velmi o sblížení s pravoslavím. Získají-li ho a nabudou-li na ruské smýšlení převládajícího vlivu, pak dílo spojení opět bude posunuto na neurčito, poněvadž protestantští činitelé postarají se o to, aby obnovili nenávisť vůči Římu.

Rusové zachovali si jistou sympatii ke sv. Stolicí. Vědí dobře, že katolictví jest jim nejbližší a katolická zbožnost i mystika nejvíce že se podobá zbožnosti ruské. Dnešní doba poskytuje větší možnosti ke sblížení a dává určitou naději na šťastné dosažení cíle. Carský absolutismus, který se bránil sblížení s Římem, více neexistuje. Pravoslavná církev, přeživši těžké pronásledování, pochopila, že křesťanský svět bude silnější, spojíte-li se proti atheismu v společném odboji. Budou-li katolíci pomáhati patriarchální církvi, získají její lásky. Láska zrodí touhu po spojení.

Výsledky budou překvapující, poněvadž Východ převezme od Západu náboženskou kázeň a pevnost ve

víře. Rusko odmění se Západu horlivým, mladistvým náboženským citem, kterého jest pouze ono schopno. Moskva jest pojítkem mezi Asií a Evropou; prostřednictvím ruského národa bude se katolictví na Východě šířiti dále a dále. Protestantství zůstane osamoceno a nezbude mu nic jiného, než uvažovati o sblížení s ekumenickou církví. Jinak zahyne, poněvadž nedovede zabrániti náboženské vlašnosti a chladnému „moralisování“, které jest již patrné ve Skandinavii a Anglii.

Valerij Vilinský. (Z ruského přel. V. Žižková.)

NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOST A ŽIVOT V PŘÍTOMNOSTI BOŽÍ

Žíti v přítomnosti Boží! Jaká milost! Už žalmista to zkusil, jaká je v živé přítomnosti Boží opora, ochrana proti zlu, radost a útěcha a povzbuzení k dobremu:

„Mám Pána stále na zřeteli,
maje jej po pravu, neviklám se.
I plesá srdce mé a jása jazyk můj.“

(Ž. 15, 8. 9.)

A což o tom dále psát!

Jsou o tom napsány stránky, pojednání, svazky a knihy perem — a co víc — srdcem světců.

Nám nevědomým a slabým spíše je třeba návodu a pomůcek — jak dospěti k životu tak krásnému a milostiplnému, jak dosíci daru tak vzácného.

Že je to dar — tož modlitbou: „Všecko dáni dobré a každý dar dokonalý jest shůry, sestupuje od Otce světél . . .“ (Jak. 1, 17.)

A že je to život — tož cvikem. A tu přicházejí různé školy asketické a různí učitelé duchovního života se svými názory, zkušenostmi, výsledky. Jsou různé, protože život je různotvárný, individuální a nedá se vměstnati pod matematickou formulaci. A také milost vede nás různě. A tak doporučují se nám různé prostředky a pomůcky k ožívování přítomnosti Boží.

Začátečníkům radívá se bez rozdílu, aby upnuli,

Dobrým lékem proti této nákaze, aby se nás nikdy nechytla, jest dětinná důvěra a oddanost k Bohu. Kdo se prostě k Bohu chová, kdo jej nechce jaksi kontrolovati, kdo se odevzdá jeho řízení a vedení, ten nemalomyslní chybami. Po vině opláče svůj pád, vstává a jde k Otcí. Ví, že nemůže toho ani tolik napáchat, aby svými vinami předstihl Boží milosrdenství. Více ještě, než můžeme a dovedeme hřešiti, dovede a může odpouštěti a shovívati Bůh. Vždyť Bůh nechce našeho zla, nemůže nám chtíti nic jiného než dobro. Jen jedno stačí: Chtíti dobro, chtíti opravdu, jíti v této touze, prositi o milost a sílu a ten, jenž nikoho nedovede odmítnouti, zachytí nás a přitáhne si nás k sobě. *Brailo.*

Přelud.

Přelud jest pouze cosi jako špatně poznaná pravda, pravda příliš vzdálená. Učiníme si bohem bohatství. Jsme totiž stvořeni pro Boha a proto nemůžeme opravdu po něčem opravdu zatoužiti, aniž bychom si to neučinili bohem. A když pak máme již bohatství, vidíme, že není Bohem. Kdybychom se dali poučiti zkušeností, vrátili bychom se k Bohu. Ale ty malichernosti a títernosti nás tak okouzly, že myslíme jen na to, jak znovu prožívati onu zkušenost. „Ano, tam to není bohem, nýbrž ono . . .“ A zase jdeme dobývat světa . . . Přeludy pohlcují čas, až nás měkce přivedou ke hrobu. Tehdy poznáme, že jsme nežili, že jsme jen hledali život . . . Blízko pak tlouklo Srdce, které rozdávalo Život, protože jest *životem* a dávalo *božské* štěstí a mír a slast, protože je to srdce Bohočlověka . . . *Senex.*

Kámen úhelný.

Pro mnohé lidi se Ježíš ještě nenarodil, pro jiné ještě netrpěl a jiným ještě nevstal z mrtvých. Pro jiné ještě nevstoupil na nebesa, jiným neseslal Ducha sv. Jak se naplňuje pokora Páně v pyšném člověku? Jaké stopy jeho pokory v těch, kteří ještě s celou dychtivostí lnou k pozemským bohatstvím a k počtám? Zdaž se, bratří, nezaraduje vaše svědomí, když můžete říci: Maličký se nám narodil?

Jiným ještě Kristus netrpěl. Těm totiž, kteří prchají před strastmi a ještě se bojí smrti, jako by Kristus nepřemohl strasti tím, že je vytrpěl, a smrt tím, že zemřel. Některým nevstal z mrtvých. Oněm, kteří se celý den chvějí úzkostí z různých utrpení a jež pokání skličuje, kteří nepřijali dosud duchovní útěchy. Jiným Kristus vstal, ale nevstoupil ještě na nebesa. Dlí s nimi ještě v sladké zbožnosti zde na zemi. To jsou oni lidé, kteří celý den lkají ve svých modlitbách a pobožnostech, kteří vzdychají ve svých rozjímáních. Jim je vše slavnostní a plné radosti, po všecy ony dny ustavičně pějí Aleluja. Ale musí jim býti mléko odňato a musejí zvykati na pevný pokrm a proto je pro ně třeba, aby Kristus odešel, a aby jim byla odňata tato zbožnost. Ale jak toho pochopiti? Naříkají si, že jsou opuštěni od Pána a zbaveni milosti. Ale nechť jen poněkud čekají a nechť dlí ve městě, než se přiodí silou s nebes poskytnutou a ať se jim dostane darů Ducha sv. jakož i apoštolové byli přeneseni do vyššího stavu, nastoupili lepší cestu lásky a nestarali se o chvilkový nářek, nýbrž o velké vítězství nad společným nepřítelem, o to, jak by zdrtili Satana svýma rukama.

*Sv. Bernard: De Resur.
Sermo IV.*

ŽEŇ

ABBÉ JOSEF BOUTET: *Memento de Vie Spirituelle*. (Aubanel Frères, Avignon.) Kniha pro vedení křesťanských dívek. Snaha o prohloubení nábož. vzdělání u dívek i aplikace této znalosti na praxi náboženskou. Kniha velmi důkladná hodí se zvláště pro noviciáty, pak by naše ženské kláštery nemusely se obávat hlubší duchovní četby. Zde je příprava, ostatně všem dívkám naší doby velmi žádoucí. — ou —

BO - YIN - RA: *Der Sinn des Daseins*. (Magnum Opus Verlag, Freiburg in Br., str. 175, cena 3.50 MK.) Moudrost indického filosofa. Hluboké, z velké části tak silně pravdivé meditace, učící rozuměti životu, to jest, všemu dění, přírodě, bolesti, smyslu činnosti. Stále a stále zvedá k Bohu, třebaže slovy literárně přebroušenými. S. B.

BOEGNER (Pasteur): *Le christianisme et le monde moderne*. (Fischbacher, Paris, 1928, str. 206, cena 9 frs.) Konference prot. pastora. Konstatuje pravdivý odklon světa od křesťanství, a hledá toho příčiny. V dalších konferencích ukazuje na strašné mravní následky tohoto odklonu a vyzývá k žitému a pochopenému křesťanství, aby znovu ovládlo lidi a svět celý. Naproti tomu myslím, že takto se získá jen velmi málo lidí. Hlavní příčinou nevěry jest to, že člověk nechce býti více člověkem, nýbrž že šilhá po zvířeti. Hmotářství v mozcích a srdcích, hle, příčina odkřesťanění. Vše ostatní jsou příčiny částečné a vedlejší. S. B.

HILDEGARD VON BINGEN: *Wisse die Wege*. (Augustinus-Verlag, Berlin, 1928, str. 508, 30 obrazů, cena 22 MK.) Do hlubokých tajemství uvádí duši lačnou tato kniha vidění a nauk sv. Hildegardy. Kniha jest jásavým hymnem na Krista Krále. Jasně, zřetelně a přesně vyznačuje z knihy blahodárná nauka o milosti, o všemohoucnosti Boží. Scivias, jehož překladem jest kniha, učí duši krok za krokem žítí dle Boha, aby k němu konečně jednou došla, když k němu jest určena. Překlad jest lahodný, čistý. Úprava přímo překvapuje. Němečtí benediktini vydávající ve zmíněném nakladatelství zlaté hřeby svých světců a mystiků, obnovují opravdu veškerou starou mnišskou lásku ke krásné knize, dávajíce dobře roucho dobrému slovu.

HANDBUCH DER PHILOSOPHIE PROF. DR. OTHMAR SPANN: *Gesellschaftsphilosophie*. (I.—II. Teil, I. část č. 19. M. 3.90, II. č. 20. M. 3.75.) Význam této společné práce spočívá ve snaze čeliti positivistům, kteří se dívají na povrch věcí a jádra si nevíšimají. Ovšem dovede-li filosofie Rud. Euckena, která tvoří základ této práce, o společnosti něco jiného, jest druhá věc. Nesprávně jmenuje sv. Tomáše pod jednou skupinou s Platonem a jinými, jako by jeho názor se dal pojmenovati stejně jako Platonův — objektivním idealismem, jsou přece podstatné rozdíly mezi Tomášem a Platonem, jakým způsobem sestupuje ideální svět k reálnímu.

Filosofie Rud. Euckena, založená na Hegelovi a Schellingovi a jejíž vliv se ukazuje v tomto díle, pozoruje vývoj duchovního života (Geistesleben) ne tak v jednotlivcích, jako sám v sobě, ovšem

v jednotlivcích lze pozorovati jeho rozvoj. Rozlišuje trojí druh duchového života, náboženství, vědu a umění — náboženství, jakési tušení, dospívá ke skutečnosti ve vědě a v umění dosáhne svého vyjádření, zevnější podoby. Morálka je jakýmsi zdokonalením, obnovením ducha, čili jakousi jistotou vnitřního ve vnějším, ideálního ve skutečnosti, proto není zjevem subjektivním, nýbrž objektivního duchov. života. Staví se přísně proti subjektivnímu pojmu Kantovu a jiných povinností a dokonalostí a klade je jako ontologické pojmy, nerozlišuje však při tom pojem dokonalosti fyzické a morální. Bytí a povinnost pocházejí z objektivního požadavku věci proti subjektivním přáním.

Z čistě objektivního pojmu morálky, dokonalosti, povinnosti, který s sebou nese objektivní duchovní život, neplyne, proč má jednotlivec jednatí morálně, spěti k dokonalosti, proč v jednom člověku se uplatňují šlechetné morální zásady, v jiném ne?

Celé jednání, celý vývoj duchovního života vyvíjejícího se dle této filosofie od prvního stupně až do nejvyššího jest objektivní prací všeobecného ducha, jaké je tedy postavení jednotlivcovo? Vždyť každý rozumný tvor cítí v morálním životě své povinnosti, má v sobě jistý zákon, dle něhož je něco morálním dobrem, jiné pak morálním zlem. Filosofie objektivního ducha upřadá závoj nových záhad, tedy novou víru a kde má pravděpodobnost?

Dr. M. H.

A. HESVARD: *La Psychanalyse: Théorie sexuelle de Freud.* (Stock, Paris, 1928.)

Kniha je vulgarisací teorie Freudovy, lékaře z Vídně, o psychoanalysi. Z teorie lékařské stala se teorie psychologická.

Ze své lékařské zkušenosti objevil Freud „Ameriku“, vliv totiž nižších tužeb a instinktů v člověku na jeho myšlení a charakter a vyvozuje z toho sofisma, že celý psychický život, mezi ním morálka a náboženství, mají svůj původ v neznámém světě instinktů, mezi nimi ovšem nejsilnější je pohlavní pud, a tento neznámý svět bývá zreformován vychováním, etikou atd.

V celé teorii se jeví nejasný pojem nižší a vyšší části člověka, poněvadž je více experimentní, než se často myslí. Jsou v člověku nižší schopnosti chůvost a prchlivost, víme to z toho, že se ženou slepě za svým předmětem smyslným dobrem, kdykoliv se naskytne, často i proti rozumovému uvažování. Tato chůvost rozkoše v člověku zůstane, i když snad potlačí její zadostučinění jednou, neb vícekrát. Nechá-li se člověk slepě vláčeti, dospěje k jakémusi zatemnění a otupělosti vyšší stránky, intelektuelního života, mají tedy jistý vliv na jeho jednání. Rovněž neukojená nižší část může míti vliv na obrazotvornost a tím na myšlení. Člověk však zůstane vždy člověkem přemýšlejícím a vůlí se rozhodujícím i pod vlivem pudů.

Dr. M. H.

JIRMAN F. R.: *Zjev a osobnost Jezu Krista.* (Hencl, Praha, str. 80, in 4°, cena 14 Kč, II. vydání.) Proč vůbec autor tu knihu napsal? Aby vynadal „církevnictví a dogmatismu“? Velebí Ježíše, ale, proč stále ta nabubřelá slova o Světle, Pravdě etc.? Dílo ilumináta, ne věříčho! Dílo obdivovatele gnostických tajů, ne pro-

žítvače křesťanství jako cesty k Bohu! Kniha stejně nebezpečná (ne-li více) jako kniha nejpustějšího materialismu, jež potírá, protože čpí silně zednářstvím a zednářskou frazeologií. Kritiku knihy provést, znamenalo by bít se s irrealním. S. B.

JOLY E.: *Le poème byzantin a Venise*. (Plon, Paris 1928, str. 280, cena 20 frs.) Byzantské umění zaplavilo i západní Evropu. Velmi zřetelný jest tento vliv na mosaikách benátských chrámů. Joly s láskou studuje byzantské umění, jeho rozšíření a hlavně jeho duši. Ukazuje, že byzantské umění není ztrnulé a neživotné. Vidí v byz. umění čistou vroucnost křesťanské prostoty, již jedině se živí pravé umění. Dílo je vypraveno mnohými dobrými ilustracemi. S. B.

Kalender für kleine Leute 1929, Verlag der Schulbrüder Kirnach-Villingen, Baden. Již po páté vydává toto čilé nakladatelství kalendář pro děti v pěkné úpravě. Doporučujeme.

Schulbrüderkalender 1929, tamtéž. 8. roč. Bohatý obsah s četnými vyobrazeními. Doporučujeme.

LUTISLAV: *Život dítek Božích*. (Francl G., Praha, 1928, cena 9.50 Kč.)

Kniha, která je opravdu novinkou v naší homiletické literatuře, pojednává o „jednom potřebném“ — nadpřirozeném životě v milosti posvěcující. Nelze se nadíti obrody náboženského života u nás, dokud nebude každému katoliku zřejma nutnost i důstojnost toho, že má býti dítkem Božím. Vůdčí ideou kázání i katechesí musí býti hlásání evangelia, jakožto radostného poselství o synovství dítek Božích.

Tomu všemu chce sloužiti uvedená kniha, kterou vřele doporučuji kněžím pro kostel i školu, laikům k potřebnému sebevzdělání náboženskému. S. B.

J. C. B. MOHR (PAUL SIEBECK) TÜBINGEN: *Die Religion in Geschichte und Gegenwart*. Liefer. 37-38, Gossnersche Miss.—Grundherrschaft. Dvě monografie o bohoslužbě a víře v Boha, kromě mnoha jiných obsažně probraných hesel. — es —

NEYEN F.: *Une méthode de vie spirítuelle*. (Aubanel, Avignon, 1928, str. 150.) Mnoho lidí bývá zdržováno v pokroku v duch. životě tím, že nedovedou zachovati klidu a trpělivosti se sebou, že po pádu malomyslní. Autor nové knihy učí správné metodě zachovati rovnováhu i v hořkosti, suchopáru a strastech, i po hříchu, přesně dle sv. Františka Saleského. Vřele doporučuji tuto knihu jako mírný vánek do plachet duch. života lidí úzkostlivých a přestrašených. S. B.

R. DE THOMAS DE SAINT-LAURENT: *St. Paul de la Croix*. (Aubanel-Frères, Avignon, str. 92.) Dobrý životopis dosti neznámého světce, zakladatele řádu passionistů. Z jeho života zachytí vás horoucí jeho láska k Ukřížovanému a soucit nad lidmi vykoupěnými Ukřížovaným. Heroismus ve vysokém stupni, šlechtnost a boj lidské duše o Boha osvěží a povzbudí. Doporučuji. S. B.

ROSEAU D'OR: *Chroniques VI*. (Plon, Paris, 1928, str. 310, cena 20 frs.) Nová řada záblesků z duch. dílen franc. spisovatelů snažících se opravdu o intelektuální a umělecké zdvižení součas-

nosti. Maritain podává své nádherné dialogy. Vtipně se vypořádává s mod. estetickým slovníkem. B. Zaitzev podává vzor ruské zbožnosti Sergia Radoněžského. Rádi se ve sbírce setkáváme s drobností Dermenghenovou. Nová jsou jména Güiraldes, Hellens. Ze starších obohatili sborník Larbaud a Reverdy. Vřele doporučuji. S. B.

FR. WILHELM STEIN: *Geschichte der „Kleinen Blume“*. (Schulbrüder, Kirnach-Villingen 1928, Baden.) Život svaté Terezie Ježíškovy vypravovaný mile, poutavě a přístupně mládeži. Rozmilá knížka, v níž i obrázky vroucně hovoří.

THE ZENNER: *Maria Adelheid*. (Schulbrüder, Kirnach-Villingen, Baden 1928.) Životopis velkovévodkyně Luxemburské, jež 17letá poznává tíži koruny a žezla za světové války, dvacetčtyřletá abdikuje a po pěti letech umírá po divných cestách životem jako vzor svatého života. Krásný život, silný příklad.

Ó JEŽÍŠI!

Sv. Bernard: In Ramis Palm. Sermo II.

Ó, jak dobrý, jak sladký jsi, Pane Ježíši, duši Tebe hledající. Kéž chválí tě, Ježíši, vše na nebi i na zemi, tebe, Ježíši, vykupitele ztracených, spasitele vykoupěných, naději vyhnanců, sílu strádajících, volnost tísněného ducha, sladkou útěchu a slastiplné občerstvení duše lkající a běžící za tebou namáhavě, jedinou odměnu a radost všech nebešťanů, nejhojnější zdroj všech milostí, vznešeného Syna Nejvyššího Boha, a Boha nejvyššího samého! Ó, veliký jsi a velké jméno tvé!

Město Herodovo.

Opravdu, ubohé a nešťastné město, v němž vládne Herodes; poněvadž zcela jistě účastní se i Herodovy zloby a uzejde světlo spasení, rovněž se bude chvíli Herodovým strachem.

Sv. Bernard: In Epiph. III.

Milosrdenství Boží.

Veřejně jest milosrdenství, všem jest podáváno, a nikdo není z něho vyloučen, kdo je sám neodmítá.

Sv. Bernard: In Purif. B. M. V.

VZESTUP DUŠE

S. Augustinus, *De interiori domo* c. 6.

V ýznačné a základní zrcadlo, v němž možno viděti Boha, je rozumný duch, nalezající sám sebe. Jestliže *neviditelné vlastnosti Boží jsou poznávány z řečí stvořených*,¹ kde, prosím, nalezneme stopy jeho poznání výrazněji než na jeho obraze? Nechť tedy utírá své zrcadlo, nechť očišťuje svého ducha, kdo touží vidět svého Boha. *Blahostavení čistého srdce, neboť oni budou viděti Boha.*²

Pravý kající neustává každodenně pohlížet na toto zrcadlo, je čistiti, držeti, ostříhati. Pohlíží naň, nenalezne-li na něm něco, co by se Bohu nelíbilo. Utírá je nejen od hříšných skutků, nýbrž i myšlenek, aby na něm nic nezůstalo, co by uráželo Boha. Drží je, aby nespadlo a láskou nepřilnulo k zemi a nešpinilo se prachem prázdných myšlenek. Ostříhá je, aby ten, jenž přebývá s lidmi, jehož rozkoší je dlíti se syny lidskými, jenž stojí u dveří a tluče, aby našel čistý příbytek, kdykoliv se mu zachce vstoupiti. Bůh totiž, jenž je milovníkem čistoty, nemůže bydleti v srdci znečištěném.

Když tedy člověk vyčistil zrcadlo a dlouho na ně pilně pohlížel, počne mu zasvitat jakási jasnost božského světla a duchovnímu zraku se jevit jakýsi nezměrný paprsek nezvyklého vidění. Duše rozžhavana viděním tohoto světla počne s čistým srdcem patřiti na věci vysoké i nízké, počne Boha milovat, k Bohu lnout. Na vše časné pohlíží, jako by to nebylo, všech vlastních citů se zříká a cele se věnuje jen lásce, vědouce, že jen ten je blažený, kdo miluje Boha.

¹ Řím. I. 20. ² 2. Mat. V. 8.